

קלג א שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:

שימוש תהלים

לקיים אהבת אחובים

הנה מה טוב (קלג, א): [שימוש תהלים לפרק קלג] לקיים אהבת האוהבים ולהתחבר עם החברים
היא מרגלא בפומיה זה המזמור.

זוהר תהלים

בשעה שפנסת ישראל (באחה באחדות)
באחדות עם הקדוש ברוך הוא, ישראל
שלמטה שונים בשמחה גם הם עם
הקדוש ברוך הוא, ומשום כך כתוב גם
יחד. ובספרו של רב המנונא סבא, גם יחד
- לרבות צדיק. בה, בפנסת ישראל, שהם
זווג אחד, והכל דבר אחד.

ושנינו בפרשת שמע ישראל ה' אלהינו
ה' אחד, מהו אחד? זו פנסת
ישראל שאחווה בקדוש ברוך הוא. שאמר
רבי שמעון, זווג של זכר ונקבה נקרא
אחד. במקום שהנקבה שורה, אחד נקרא.
מה הטעם? בגלל שזכר בלי נקבה נקרא
חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים
כאחד שני חצאי גוף, נעשים גוף אחד,
ואז נקרא אחד. ועכשו הקדוש ברוך הוא
לא נקרא אחד. וסוד הדבר - פנסת ישראל
בגלות, והקדוש ברוך הוא עלה למעלה
למעלה, והזווג נפרד, והשם הקדוש לא
נמצא שלם ולא נקרא אחד. ומתי יקרא
אחד? בשעה שהגבירה תמצא עם המלך
ויזדווגו כאחד. זהו שכתוב (עובדיה א) והיתה
לה המלוכה. מי המלוכה? זו פנסת
ישראל שהמלכות קשורה בה, אז (זכריה יד)
ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועל
זה, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם
יחד. כשמן הטוב על הראש. מי שמן

משום שקרא להם אחים רצה לשים את
מדורו בהם ולא יסור מהם

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם
יחד (קלג, א): [זוהר ח"ג פ' ויקרא דף דף
עוד פתח ואמר, (תהלים קלג) הנה מה
טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.
אשריהם ישראל שלא נתן אותם הקדוש
ברוך הוא לגדול או לשליח, אלא ישראל
אחוזים בו, והוא אחוז בהם, ומחביבותם
קרא להם הקדוש ברוך הוא עבדים, זהו
שכתוב (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים
עבדי הם. אחר כך קרא להם בנים, זהו
שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם. אחר כך
קרא להם אחים, זהו שכתוב למען אחי
ורעי וגו'. ומשום שקרא להם אחים, רצה
לשים את מדורו בהם ולא יסור מהם, ואז
כתוב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד. והמנונה הקדושה כך אמר, הנה
מה טוב ומה נעים וגו', כמו שנאמר
(ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחתו
של רב ייבא סבא, ואיש - זה הקדוש ברוך
הוא. אשר יקח את אחתו - זו פנסת
ישראל. וכל כך למה? חסד הוא, חסד הוא
ודאי, והרי פשוטה. ולכן, הנה מה טוב
ומה נעים שבת אחים גם יחד - הקדוש
ברוך הוא ופנסת ישראל. גם - לרבות
ישראל שלמטה, כמו שאמרנו, שהרי

זוהר תהלים

כמו שְׁנֵאמֵר וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו. בְּשִׁעָה שֶׁהָיוּ אֶחָד עִם אֶחָד, מִשְׁגִּיחִים פְּנִים בְּפָנִים, כְּתוּב מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים. וּכְשֶׁהִזְכָּר מִחֲזִיר פָּנָיו מִן הַנִּקְבָּה - אוֹי לְעוֹלָם, שְׂאֵז כְּתוּב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּלֹא מִשְׁפָּט וְדָאִי. וְכְתוּב (תהלים פט) צִדְק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאָךְ, שְׁלֹא הוֹלְכִים זֶה בְּלִי זֶה. וּכְשֶׁמִּשְׁפָּט מִתְרַחֵק מִצְדָּק - אוֹי לְעוֹלָם. (אז כתוב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

וְעַבְשׁוּ רְאִיתִי שְׂאֵתֶם בְּאֵתֶם עַל שֶׁהִזְכָּר לֹא שׁוֹרָה עִם הַנִּקְבָּה. אֲמַר, אִם לִשְׁם זֶה בְּאֵתֶם אֲלֵי - שְׁבוּ, שֶׁהָרִי הַיּוֹם הַסֵּתְכִלְתִּי, שִׁיחֲזוֹר הַכֹּל פְּנִים בְּפָנִים לְשֵׁרוֹת. וְאִם לְתוֹרָה בְּאֵתֶם - שְׁבוּ לְפָנָי. אֲמַרוּ לוֹ, לְכָל בְּאֵנוּ לְפָנָי מוֹרְנוּ, יִשְׁתַּמֵּט אֶחָד מֵאֵתָנוּ לְבִשָּׁר לְאֵחִינוּ שְׂאֵר הַחֲבָרִים, וְאֵנוּ נִשָּׁב לְפָנָי מוֹרְנוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּתַח וְאֲמַר, (שיר א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אֲמָרָה כְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁחוֹרָה אֲנִי בְּגָלוֹת, וְנִאֲוָה אֲנִי בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. שְׂאֵף עַל פִּי שִׁישְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, אֵין עוֹזְבִים אוֹתֶם. כְּאֵהֲלִי קִדְר, שְׂאוֹתֶם בְּנֵי קְטוֹרָה (הרים) שְׁמִקְדָּמִים פְּנִיָהֶם תְּמִיד, וְעַם כָּל זֶה - כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, כְּאוֹתוֹ מִרְאֵה הַשָּׁמַיִם לְטָהָר, שְׁכָתוּב (תהלים קד) נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה. אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ. מֵה הַטַּעַם (אני שחרחרת משום שופתני) אֵל תִּרְאֵנִי? מִשׁוּם שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ. שְׁשׁוֹפְתָנִי הַשָּׁמַשׁ, שְׁלֹא הַסֵּתְכֵל עָלַי הַשָּׁמַשׁ לְהָאִיר לִי כְּרָאוּי. וּמֵה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים? בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִּי. מִי הֵם אוֹתֶם בְּנֵי אֲמִי? אֵלּוּ הַמְּמַנִּים הַגְּדוֹלִים הַמְּגַנִּים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים.

הַטוֹב? זֶה שְׁמֵן מִשְׁחַת קִדְשׁ שְׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא מִהֶעֱתִיק הַקְּדוֹשׁ שְׁנִמְצָא בְּאוֹתוֹ נִהַר עֲלִיוֹן, שְׁמִינִיק אֶת הַבְּנִים לְהַדְלִיק מְנוֹרוֹת, וְאוֹתוֹ שְׁמֵן שׁוֹפֵעַ עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמִרְאֵשׁוֹ לְכַבּוֹד שֶׁל הַזְּקֵן הַקְּדוֹשׁ, וּמִשְׁם שׁוֹפֵעַ לְכָל אוֹתֶם לְבוֹשֵׁי כְבוֹד שֶׁהַמֶּלֶךְ מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב שִׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו מִמֶּשׁ, וְאֵלוֹ הֵם כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ נִמְצָא בָּהֶם.

בֹּא רְאֵה, כָּל הַשִּׁפֵּעַ וְכָל שְׁמִחַת הָעוֹלָמוֹת לֹא יוֹרְדִים לְבִרְךְ אֲלֵא עַל יְדֵי הַכְּתָרִים הַקְּדוֹשִׁים הַלְלוּ, שֶׁהֵם שְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוּם כֶּךָ שִׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו וְדָאִי, כְּמוֹ שְׁנֵאמֵר (במדבר ד) עַל פִּי אֶהְרֵץ וּבְנִי תִהְיֶה. כֶּךָ עַל פִּי מְדוּתָיו יוֹרֵד וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל הָעוֹלָמוֹת, לְהַמְצִיא בְּרִכּוֹת לְכֻלָּם. וּבֹא רְאֵה, הַשָּׁמֵן הַטוֹב הַזֶּה אֵינוֹ זָמִין, עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָעֵבֹדָה שְׁלֵמָטָה הִיְתָה עוֹלָה וְנִפְגָּשִׁים זֶה בְּזֶה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (משלי כז) שְׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב. שְׁמֵן לְמַעַלָּה וּקְטֹרֶת לְמַטָּה, אֲזִי זוֹ שְׁמִחַת הַכֹּל. רַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יְהוּדָה זְקִפּוּ יְדֵים, וְהוֹדוּ לְרַבִּי אֲבָא.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שְׁכָתֵת אַחִים גַּם יַחַד וְגו' (קלג, א): [זוהר ח"ג פ' אחרי מות (דף ו' ע"ב)] שְׁנִינּוּ שְׂאֵמֵר רַבִּי יוֹסִי, פַּעַם אַחַת הָיָה צָרִיךְ הָעוֹלָם לְמָטָר, בְּאוֹ לְפָנָי (הִלְכוּ אֲצֵל) רַבִּי שְׁמַעוֹן רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חִזְקִיָּה וּשְׂאֵר הַחֲבָרִים. מִצְּאוּהוּ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לְרֹאוֹת אֶת רַבִּי פְּנַחְס בֶּן יְאִיר, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אוֹתֶם, פָּתַח וְאֲמַר, (תהלים קלג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שְׁכָתֵת אַחִים גַּם יַחַד. מֵה זֶה שְׁכָתֵת אַחִים גַּם יַחַד?

ב כַּשְׁמֹן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזָּקֵן וְכֵן אַחֲרָיו שִׁירַד עַל פִּי מְדוּתָתָיו: ג בְּטַל
 חֲרָמוֹן שִׁירַד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה לְבָרְכָה חַיִּים עַד
 הָעוֹלָם:

זוהר תהלים

עִמְכֶם, יִקְרָא עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם, וַיִּמְצָא
 בְּגִלְלַתְכֶם שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב,
 (תהלים קכב) לְמַעַן אַחִי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא
 שְׁלוֹם בְּךָ.

כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
 הָעוֹלָם (קלג, ג): [זוהר בראשית פ' לך לך
 (דף 99.ת9)] אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה'
 אֶל אַבְרָם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר ז)
 אֲנִי לְדוּדֵי וְעֲלִי תְשׁוּקָתוֹ. הֲרֵי פְרִשְׁוֹה,
 אֲבָל בַּהֲתַעֲוֲרוֹת שְׁלֵמָטָה תִּמְצָא
 הַהֲתַעֲוֲרוֹת שְׁלֵמָעֵלָה, שֶׁהֲרֵי אֵין מִתְעוֹרֵר
 לְמַעֲלָה עַד שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְמַטָּה, וְהַבְּרָכוֹת
 שְׁלֵמָעֵלָה לֹא נִמְצְאוֹת אֶלָּא בְּמָה שֵׁישׁ בּו
 מִמֶּשׁ, וְאֵינוֹ רִיקָן. מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאֲשֶׁת
 עוֹבְדֵיֵהוּ שֶׁאָמַר לָהּ אֱלִישֵׁעַ (מלכים ב ד)
 הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בְּבֵית. שֶׁהֲרֵי הַבְּרָכוֹת
 שְׁלֵמָעֵלָה אֵינָן שׁוֹרוֹת עַל שְׁלַחַן רִיק וְלֹא
 בְּמִקּוֹם רִיק. מַה כְּתוֹב? וְתֹאמַר אֵין
 לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בְּבֵית כִּי אִם אֶסוּף שָׁמֶן. מַה
 זֶה אֶסוּף? אֶלָּא אִמְרָה לוֹ, הַשְׁעוֹר שֶׁל
 הַשָּׁמֶן הַזֶּה אֵינוֹ אֶלָּא כְּדֵי מְשִׁיחַת אֶצְבַּע
 קְטָנָה. אָמַר לָהּ, נַחֲמַתְנִי, שֶׁהֲרֵי לֹא יִדְעַתִּי
 אֵיךְ יִשְׂרוּ הַבְּרָכוֹת שְׁלֵמָעֵלָה בְּמִקּוֹם רִיק,
 אֲבָל עֲכָשׁוּ שֵׁישׁ לָךְ שָׁמֶן, זֶהוּ מִקּוֹם
 שִׁימְצָאוּ בּו בְּרָכוֹת. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכַתוֹב
 (תהלים קלג) כַּשְׁמֹן הַטוֹב וְגו'. וּבְסוּפוֹ מַה
 כְּתוֹב? (שם) כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְמִקּוֹם הַזֶּה שׁוֹרוֹת
 הַבְּרָכוֹת. [ונתבאר].

דְּבַר אַחַר, בְּנֵי אֲמִי מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמַיִם אֶרֶץ וְגו'.
 וְכַשֶּׁהשְׁלִיךְ מִשְׁמַיִם אֶרֶץ, שְׁמַנִּי נִטְרָה אֶת
 הַכְּרָמִים. מַה הַטַּעַם? שְׁכַרְמֵי שְׁלִי לֹא
 נִטְרָתִי. וְשִׁנֵּינוּ, בְּנֵי אֲמִי וְדַאי הִסְכִּימוּ
 עָלַי, כְּלוֹמַר, כְּשֶׁסָּרָה אֶרֶץ מִשְׁמַיִם, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוּ, שְׁכַתוֹב (שמות ב) וַתִּתְצַב אֶחְתָּו
 מִרְחֹק. וְכֵאֵן נֶאֱמַר וְדַאי, הִנֵּה מַה טוֹב
 וּמַה נְּעִים שְׁכַת אַחִים גַּם יַחַד. וּבָהֶם
 בְּאַרְנוּ (וכאן בארנו), גַּם יַחַד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתְכֶם, שְׁכַת
 אַחִים בְּכֻלָּל, כִּיּוֹן שְׁכַתוֹב גַּם, לְהַכְלִיל כָּל
 אוֹתָם שְׁלֵמָעֵלָה, שְׁכָל הַשְּׁלִטוֹן נִמְצָא
 בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם. דְּבַר אַחַר הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה
 נְּעִים וְגו' - אֵלוֹ אוֹתָם הַחֲבָרִים בְּשַׁעַה
 שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים כְּאֶחָד וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה,
 בַּהֲתַחֲלָה הֵם נִרְאִים אֲנָשִׁים עוֹרְכֵי קָרֵב
 שְׂרוּצִים לְהִרְגֵּז זֶה אֶת זֶה. אַחַר כֵּן חוֹזְרִים
 לְאַהֲבָה וְאַחְוָה. מַה אוֹמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא? הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים שְׁכַת אַחִים
 גַּם יַחַד. גַּם - לְהַכְלִיל עִמָּהֶם שְׁכִינָה. וְלֹא
 עוֹד, אֶלָּא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְּשִׁיב
 לְדַבְּרֵיהֶם, וְיֵשׁ לוֹ נַחַת וְשִׂמְחָה בָּהֶם. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב (מלאכי ג) אֲזַ נְדַבְּרוּ יְרָאֵי ה' אִישׁ
 אֶל רַעְהוּ וַיִּקְשַׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סֵפֶר
 זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגו'. וְאַתֶּם הַחֲבָרִים שֶׁל כָּאן,
 כְּמוֹ שֶׁהֵייתֶם בְּחֻבִּיבוֹת וְאַהֲבָה מִקְּדָם
 לְכֵן, כֵּן גַּם מִכָּאן וְהִלָּא לֹא תִפְרְדוּ זֶה
 מִזֶּה, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַח